

Din poezia lumii

Pavol JANÍK / Slovacia

S-a născut în anul 1956 la Bratislava. Poet, dramaturg, președinte al Asociației Scriitorilor Slovaci. Absolvent al Facultății de Dramaturgie a Academiei de Arte Scenice (Bratislava). Timp de doi ani, a fost directorul Radioului Slovac. Angajat în Departamentul Cinematografie al Ministerului Culturii (1983 – 1987). Redactor-sfărnic al revistei Asociației Scriitorilor Slovaci „Literaryweekly” („Cotidian literar”; 2010 – 2013).

Din cărțile sale de poezie amintim: „Mesaje neacceptate” (1981), „Oglindă la sfârșitul verii” (1984), „Un plural la revedere” (1985), „Ura, ardel!” (1991), „Cineva, parcă dumnezeu” (1998), „Reparația Titanicului” (2005), „Toamnă cifrată” (2007).

În traducerea lui Leo BUTNARU

Cu o anume ocazie

Mie îmi plac versurile întâmplătoare.

Aromele lor plutitoare
și orboarele culorii din văzduh.

Cuvintele lor sincere
necontrafăcutele suspine
și exclamațiile autentice.

Cascadele nocturne
luna de brocard
și concertele lor din turn – astea
le iubesc cel mai mult.

Când se va lăsa amurgul peste mahala
eu voi trece cu privirea
prin apartamentul nostru închiriat
în vârful degetelor intrând în dormitor

Deoarece îmi plac versurile întâmplătoare
de ocazie, cum se mai spune.

Cuvintele imprevizibile
sunetele repezi
și neașteptatele lor tipete.

Vară

Soarele ne-a spart geamul.
Din uliță răzbate cântare obsedantă.

Sub cerul de celofan
se lipesc aburi.
Se tot înmulțesc falsele nouăți
despre vânt.

Arborii sunt primii care prind a vorbi
despre noi doi.

Pentru tine

Tu provii din miroș.
Floare frământată.
Eu te inspir, ca pe un fum, în noduri răsucite.

Viețuiești în cerul înstelat
și pe cadranul ceasului digital.

Mă îmbeți mai sigur
și mai repede decât lumina.

Din cauza ta mă doare capul
și până astăzi te mai confund cu muzica.

Exegi monumentum

Pe mine mă îngrozesc
noii îndrăgoșați peste noapte și poetii.

Mie îmi place smerenia celor
care-și înalță monumente
sau măcar garaje.

Îngerii de tracțiune

Iar la sfârșit
va fi cuvântul
la cine va fi
la acela va fi ultimul.

Însă până atunci
vântul va răspândi vești molipsitoare
despre sufletele absolute
care nu conțin

alcool, văzduh, tărână
și alte necurătenii.

Femeile acestea sunt îngeri de tracțune
alcătuite din foc și apă
menite parcă a suporta de aici încolo
presiunea atmosferică
redusă la nivelul bărbătilor.

Încât până la urmă
va fi să fie începutul.

Fulgerul singuratic

(*Lui Miroslav Válek pentru ultimul său drum*)

În mine au murit
lunile care-au trecut demult
s-au stins trandafirii
au înflorit cerneluri de antracit.

Așadar, tu ai zburat
spre stelele tale
încleștându-ți dinții în arzătoarele plete ale morții.

Lungă ca o limuzină, plutitoare
noaptea ne apare în cale.

Spre apus se arată zorii –
atotvăzătorul laser
și atotvăzătoarea heroină.

În grădina sufletului săngerează ploaia.

30.I.1991

Marile podoabe

Prosoapele de aici
ne vor supraviețui.

Cămășile vor aminti de noi.

Vor rămânea după noi
costume de haine și paltoane.

Atâtea obiecte
peste care se va așterne
doar praful
în care ne vom transforma.

New York

Pe oglinda orizontală
a golfului întins
mormăie turnurile orașului în muchii înalte
înspite direct în cer.

În clipocitoarea mare de felinare
minunate sunt naufragiile
luntrișoarelor ce flirtează
împodobite cu paiete
din picioarele tale ațătoare
ce plutesc în cala
brocardului rochiei de seară.

Dintr-o data noi ne pierdem fără veste
precum acele în labirinturi de staniol.

Unele lucruri le luăm aproape de inimă –
limuzinele prelungi
veveritele ce năpărlesc în parcul central
și trupul metalic al libertății moarte.

La New York însereză mai devreme decât în alte părți.

Se înflăcărează întunericul scânteietor.
Candelabru cu mii de brațe a mega polisului
seară de seară scrie pe luciul apei formula lui Einstein
despre viteaza luminii.

Însă până la acest moment aimurgul
va potopi pânza argintie a cerului new-yorkez
cu hectolitri de sânge hollywoodian.

Încotro se îndreaptă imperiul de marmoră și sticlă?
Încotro sunt îndreptate rachetele zgârie-norilor?

La poalele străzii cu șaizeci de etaje înălțime
Dumnezeu își cumpără un hot dog.

Dumnezeu e un negru
care adoră culoarea gri a betonului.

Într-o cutie de carton
s-a născut fiul propriului sine
conceput de la un sclav-model al ultimelor timpuri.

Kosovo

Un Goethe
de hârtie
arzând
se roagă sărbește
pentru patru copii uciși

În ochiul de piatră al lui Schiller
lucește o lacrimă de mercur

E un bocet de țigan
pentru mica rusală tigană
din adâncurile Mării Adriatice

Sângele are

inconfundabilă culoare
a răsărîului de zori sinilii
din care el picură
ușor și scânteitor
asemeni, parcă, sprayului ploii de mai
care să îngrease pământul rănit

Vis cu mașina de scris

În mașina de scris
și vopseaua tipografică
mor versurile
în care pulsa bătea
neîmblânzitul și arogantul
sânge albastru
al cernelurilor nobile.

FAPTE CULTURALE

În weekend cu Isachi la Buhuși

În orașul nostru, în zona culturală, când spui Isachi te gândești la altruism, dăruire, pasiune, strădanie, stimă, patimă, instruire,... și putem continua seria cuvintelor de apreciere la adresa OMULUI - Petre Isachi, căci le merită cu prisosință. Dacă Octavian Voicu a devenit o *legendă* pentru orașul nostru, Petre Isachi este o *legendă vie* care, cu un entuziasm și un har de invizat, stimulează scrișul românesc, comentând din manuscrisele citite, descifrând cu rafinament artistic teme, idei, cu observații pertinente, de a căror valoare literară revelată uneori nici autorii operelor nu sunt conștienți. Și nu o face ca Alecsandri, din dorința de a dezvolta limba română, ci provocator-încurajator, uneori prea încurajator, conștient de spiritul creativ al artistului înrobit de estetic ce face din *fîinfare* dualitatea organică a „apolinicului și dionisiacului”, cum îl place să spună, hipnotizat fiind de Nietzsche.

Ca urmare, nu puteam refuza invitația de a ne deplasa la Buhuși, unde urma să-si lanseze cartea „Docuificări critice”. Era și locul unde cei patru Ioni renunță (Ion Rotaru, decedat între timp, Ion Tudor Iovian, Ion Fercu și Ion Dinval) ca poeti, critici sau prozatori, ca niște cavaleri ai literaturii au arătat sultanatului bucureștean că provincia nu trebuie și nu poate fi uitată, ea căstigându-și locul meritat în coloana de mărsăluitori spre zările astrale ale Heliconului. Și, de ce să nu recunosc, era locul unde hăt, în tinerețea mea, lucrasem aproape un an ca stagiar la renumita fabrică de postav, astăzi doar urme străvezii în spațiu și câteva clădiri, nu spun cum arată.

Alături de mine au fost invitați Viorel Savin, Cornel Galben și Th. G. Calcan, oameni la fel de importanți între scriitorimea bacăuană și nu numai. Mașina, deși burdușită de personalități literare, nu ținea

cont de nemulțumirea călătorilor cu privire la discursurile mereu agramate ale primei ministru și continua să toarcă monoton indiferentă. După ce am intrat în Buhuși, am pierdut prima intrare spre biblioteca orașului, a cărei locație nu o știam, și, „Întoarcem înapoi?” rostit de mine a făcut-o să tușească scandalizată. Abia după ce Savin m-a „ghiontit” bine atrăgându-mi atenția la eroarea de exprimare și mi-am recunoscut vina s-a mai liniștit, iertându-mă... altfel...

Ne-au întâmpinat la intrare Ion Fercu și Ion Dinval, amabili, joviali, ușor surescuți de evenimentul ce urma să aibă loc și atenții ca totul să decurgă așa cum și-au propus. Biblioteca, un spațiu curat, aerisit, evident plin de cărți frumos aşezate pe rafturi înalte, deasupra cărora, din fundal, ne priveau imagini ale personalităților ce fac onoare literaturii române. Toate frumos înramate, ca la expoziție, ca niște sfîniți într-o biserică, am vrut să spun, doar că se vorbea tare și cu voie bună, fără să-i deranjăm, poate chiar le făcea placere buna noastră dispoziție, doar era un eveniment cultural.

Am donat bibliotecii cu toții câte un exemplar din volumele noastre publicate și ne-am strâns într-o sală, aș spune intimă, cu scaune comode, în care fiecare era aproape de fiecare, cititorii: profesori, reprezentanți ai primăriei, elevi, oameni care iubesc creațiile literare,... sala fiind plină. Era un cadou frumos, de apreciere și respect pentru Petre Isachi.

Ion Fercu, luându-și rolul de prezentator-mediator, ușor emoționat, a făcut cunoscut publicului pe autor și invitați (desigur și pe subsemnatul, care a refuzat să ia loc la tribuna oficială, apreciind că locul se cuvenea lui Brăneanu, care era așteptat). Numai bine că între timp au sosit Cristina Ștefan cu soțul și imediat Brăneanu, nou președinte ales al filialei U.S.R. Bacău, ceea ce a dat consistență întregului eveniment.

După prezentările de rigoare ale noilor sosii, Fercu, preluând rolul corului ce povestește în față spectatorilor, amintește de cincil Diogene care, disperat, cu o lampă în mână, căuta un om; dacă ar fi trăit, Isachi ar fi fost cu siguranță *omul*. În acel moment, am privit la fața jovială a criticului literar care nu trăda vreun fel de emoție, doar ochii păreau mai mari, mirați, nu încântați.

Primul căruia i s-a dat cuvântul a fost Viorel Savin, care a vorbit la superlativ de omul Isachi, care de-a lungul anilor, i-a devenit prieten și interlocutor de dispute literare și nu numai. Se consideră fericit că a întâlnit un asemenea om de caracter, cu o putere de muncă fantastică și un altruism cultivat, pentru care nu poate avea decât respect și considerație. Nu a comentat despre cartea ce se lansa, dar, impresionat de volumul „Despre mine și Dalila”, a ținut să citeze câteva din titlurile parafrazate, pline de o ironie elevată, depistate în Calendarul Păcătosului ce invită cititorul să deschifreze mitul căderii, să înțeleagă pierderea dramatică a „timpului lui Dumnezeu”. Nu știu cu

SPAȚII CULTURALE nr. 59 / 2018

Cuprins

Petrache Plopeanu: „Pungașul prăpastiei”/ pag. 1
Fapte culturale/ pag. 3
Christian Crăciun: „Arhechipul”/ pag. 4
Silvia Ioana Sofineti: Poeme/ pag. 5
Virgil Diaconu: Poezia religioasă românească/ pag. 6
Ion Roșor: Poeme/ pag. 14
Lucian Mănăilescu: „Povara luminii”/ pag. 15
Camelia Iuliana Radu: Poeme/ pag. 16
Doina Cernica: Povești de călătorie/ pag. 18
Mihaela Aionesei: Poeme/ pag. 20
Maria Pal: Poeme/ pag. 21
Petrache Plopeanu: „Am libertatea de a face orice”/ pag. 22
Stan Brebenel: Haihui prin Europa/ pag. 23
Camelia Manuela Sava: „Poema oncologică”/ pag. 25
Mihai Marian: Poeme/ pag. 26
Florentina Loredana Dalian: Poeme/ pag. 28
Adrian Munteanu: Lecturi regăsite/ pag. 29
Nicolae Bratu: Rondelul ritmului interior/ pag. 32
Leo Butnaru: Traduceri din Pavol Janík/ pag. 32
Adrian Lungu: În weekend cu Isachi/ pag. 34
Nicolai Tăicuțu: Poeme/ pag. 36
Cenaclul Lira 21 (Ramona Roman, Atena Ivanovici, Camelia Ardelean, Adrian Crețu)/ pag. 37
Mihaela Malea Stroe: „La ceainărie, încă o dată...”/ pag. 41
Nina Elena Plopeanu: „Obrejenia”/ pag. 44
Gina Zaharia: Poeme/ pag. 45
Adrian Botez: „Sacre disoluții”/ pag. 46
Traian Gh. Cristea: Poeme/ pag. 46
Radu Cărneag: Poeme/ pag. 48
Gheorghe Andrei Neagu: „Ceasornicul de buzunar”/ pag. 49
Sandu Tudor: „Roata întraripată”/ pag. 51
Lidia Grosu: Poeme/ pag. 52
Cărți prezentate de: Petre Isachi (pag. 54), Ion Roșor (pag. 56), Camelia Manuela Sava (pag. 58), Octavian Mihalcea (pag. 59), Silvia Ioana Sofineti (pag. 59), Valeria Manta Tăicuțu (pag. 60), Mihai Vintilă (pag. 61), Maria Mânzală (pag. 62), Ionel Bota (pag. 64)
Lucian Mănăilescu: „Zidurile Babilonului”/ pag. 60
Marin Moscu: „Uităm să păşim”/ pag. 64
Irina Lucia Mihalca: „Aromă nouă de cafea”/ pag. 66
Gheorghe Onciu: „Lătratul la lună”/ pag. 66
Valeria Manta Tăicuțu: „În aşteptare”/ pag. 67
Nicolai Tăicuțu: Raftul cu cărți/ pag. 68
Mihai Merticaru: „Sonetul ubicuității”/ pag. 69

Apare sub egida Asociației
Culturale „Valman”, cu
sprijinul Centrului Cultural
„Florica Cristoforeanu” și al
Primăriei Râmnicu Sărat

Redactor-șef:
VALERIA MANTA TĂICUȚU

Colectivul redacțional:
CAMELIA MANUELA SAVA
NICOLAI TĂICUȚU
PETRACHE PLOPEANU
STAN BREBENEL

Secretar de redacție :
SILVIA IOANA SOFINETI

Redacția și administrația:
Str. Gh. Lupescu, nr. 67,
Rm. Sărat, 125300,
jud. Buzău

TELEFOANE:

0765-797.097
0726-106.582

e-mail : valeriamantataicutu@gmail.com

Tipar executat de EDITGRAPH Buzău

Revista nu-și asumă responsabilitatea pentru punctele de vedere conținute de
materialele publicate.